

Тема 5. ПОРЯДОК РЕЄСТРАЦІЇ ТА ПЕРЕДАЧІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ФІНАНСОВІ ОПЕРАЦІЇ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ФІНАНСОВОМУ МОНІТОРИНГУ

Інформація про фінансові операції, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу, яка надається Держфінмоніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу.

Реєстр фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів. Вимоги, формат та технологія передачі інформації. Картка реєстрації суб'єкта первинного фінансового моніторингу. Повідомлення про фінансову операцію.

Надання інформації Держфінмоніторингу на додатковий запит.

Приклади та практичні заняття по заповненню форм передачі інформації.

Перед здійсненням фінансової операції або не пізніше наступного робочого дня після її здійснення працівник суб'єкта, що забезпечує здійснення фінансової операції або є відповідальним за проведення фінансового моніторингу, з'ясовує можливість віднесення її до такої, що відповідно до законодавства підлягає фінансовому моніторингу, та у разі виявлення такої фінансової операції того самого дня проводить її реєстрацію. Зазначені обов'язки встановлюються суб'єктом у відповідних посадових інструкціях.

Відносно фінансової операції, яка підлягає фінансовому моніторингу, суб'єкт має забезпечити:

- а) реєстрацію цієї операції у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- б) вжиття заходів, спрямованих на з'ясування суті та мети операції клієнта, у тому числі шляхом витребування додаткових документів і відомостей, що стосуються цієї операції;
- в) вжиття відповідно до законодавства України інших заходів з метою належного виконання вимог законів України з питань запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом;
- г) надання за наявності відповідних ознак Держфінмоніторингу України інформації про цю фінансову операцію та про осіб, які брали (беруть) участь у її проведенні.

Реєстрація фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, здійснюється в реєстрі фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, за формою, яка встановлена нормативно-правовими актами Держфінмоніторингу України. Якщо реєстр ведеться в електронній формі, то кожного дня всі нові записи чи записи, до яких вносилися зміни протягом робочого дня, роздруковуються. Роздруковані сторінки засвідчуються підписом керівника або працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу. До п'ятого числа кожного місяця роздруковані за попередній місяць сторінки формуються за датами в брошури (брошури прошнуровуються, засвідчуються підписами керівника або працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу, та печаткою і зберігаються протягом 5 років).

У реєстрі відображаються:

- відомості щодо особи, яка здійснює фінансову операцію, та у випадках, передбачених законодавством, особи, від імені або за дорученням якої здійснюється фінансова операція, або яка є вигодоодержувачем, встановлені в результаті ідентифікації відповідно до статті 6 Закону;
- відомості щодо інших осіб – учасників фінансової операції;
- вид фінансової операції;
- сума, на яку здійснюється фінансова операція;
- валюта, в якій здійснюється фінансова операція;
- підстави для здійснення фінансової операції;
- відомості про фінансові операції, пов'язані з обліковуваною (у разі наявності);
- ознаки, за якими фінансова операція підлягає фінансовому моніторингу;
- додаткова інформація про мотивовану підозру стосовно того, що фінансова операція здійснюється з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (у разі наявності);
- дата та час здійснення або відмови від здійснення фінансової операції.

Кожному запису в реєстрі присвоюється порядковий номер і зазначається час та дата його внесення, а також посада, прізвище, ім'я та по батькові працівника, що вніс запис до реєстру.

Реєстр фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (форма № 2-ФМ), формується із послідовних записів про фінансову операцію, при цьому кожний запис складається із заповнених бланків форм за відповідними розділами. Усі записи в Реєстрі нумеруються послідовно та мають наскрізну нумерацію. Бланки форм, передбачені розділом II реєстру, заповнюються для кожного учасника фінансової операції окремо. Форма № 2-ФМ повинна включати відомості обов'язково щонайменше про двох учасників: клієнта та контрагента. У залежності від характеру фінансової операції форма № 2-ФМ може містити декілька відомостей про клієнтів, контрагентів та інших учасників фінансової операції згідно з довідником кодів типів осіб, що мають відношення до фінансової операції. Виправлення даних, внесених до реєстру фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, не допускається. У разі допущення помилки (помилки) у реєстрі фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, у реєстрі необхідно анулювати помилковий запис щодо відповідної фінансової операції, а виправлений запис про фінансову операцію внести під новим номером. Анулювання запису фіксується шляхом внесення тексту «АНУЛЬОВАНО» у поле «Додаткова інформація» розділу IV реєстру. У цьому самому полі зазначаються номер та дата нового запису про цю фінансову операцію. У новому записі в реєстрі поле 470 «Порядковий номер реєстрації фінансової операції у реєстрі» повинно містити порядковий номер за загальною наскрізною нумерацією записів у реєстрі.

При виявленні помилок або неточностей у записах, інформацію щодо яких було взято на облік Держфінмоніторингом, у реєстрі також необхідно анулювати помилковий запис щодо відповідної фінансової операції, а виправлений запис про фінансову операцію внести під новим номером та надіслати до Держфінмоніторингу. При цьому в полях 690 та 700 зазначається відповідно порядковий номер фінансової операції, що корегується, у реєстрі і дата та час реєстрації фінансової операції, що корегується.

У разі необхідності заповнюється розділ Додаткова інформація. Розділ містить коментарі та перелік доданих документів. В переліку доданих документів вказується назва документа та кількість аркушів кожного з документів.

При внесенні запису до Реєстру фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, зазначаються повне найменування посади, прізвище, ім'я та по батькові працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, який здійснив такий запис.

Суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний подавати Держфінмоніторингу інформацію про фінансову операцію, що відповідно до статті 11 Закону підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з моменту її реєстрації. Інформація, що передається суб'єктом первинного фінансового моніторингу – юридичною особою на підставі інформації, що надійшла від відокремленого підрозділу, який не має статусу юридичної особи, повинна містити реквізити цього підрозділу.

Перелік необхідних реквізитів визначається Держфінмоніторингом. У разі коли суб'єкти первинного фінансового моніторингу, які здійснюють фінансові операції, підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій, вони зобов'язані негайно повідомити про такі фінансові операції Держфінмоніторинг та правоохоронні органи, визначені законодавством. Повідомлення про фінансову операцію повинно містити відомості, що фіксуються в реєстрі. У повідомленні зазначаються найменування, юридична адреса, код згідно з ЄДРПОУ суб'єкта первинного фінансового моніторингу, посада, прізвище, ім'я та по батькові працівника, що здійснив повідомлення, номер, час та дата здійснення повідомлення.

Якщо інформація подається вперше, суб'єкт первинного фінансового моніторингу надсилає до Держфінмоніторингу картку реєстрації суб'єкта первинного фінансового моніторингу, що використовується для його подальшої ідентифікації.

У разі надходження до суб'єкта первинного фінансового моніторингу повідомлення Держфінмоніторингу про відмову у взятті інформації на облік у зв'язку з її неналежним оформленням зазначений суб'єкт зобов'язаний протягом трьох робочих днів надати Держфінмоніторингу належним чином оформлену інформацію.

Відомості щодо операцій, які підлягають фінансовому моніторингу або можуть бути пов'язані з фінансуванням тероризму, надаються суб'єктами первинного фінансового моніторингу в електронному вигляді каналами зв'язку або на магнітному носії та засвідчуються електронним цифровим підписом в установленому законодавством порядку. При цьому магнітний носій надається разом із супровідним листом. У разі, якщо суб'єкт первинного фінансового моніторингу (крім банків) подає такі повідомлення несистематично, дозволяється передавати до Держфінмоніторингу інформацію про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу або можуть бути пов'язані з фінансуванням тероризму, на паперових носіях поштою з повідомленням про вручення. Повідомлення вважаються пов'язаними між собою, якщо вони стосуються однієї фінансової операції (у тому числі додаткові) або одне з цих повідомлень містить відповідне посилання у полях 650 «Порядковий номер реєстрації пов'язаної фінансової операції в реєстрі», 660 «Дата реєстрації пов'язаної фінансової операції в реєстрі», 670 «Коментар до пов'язаної фінансової операції» форми № 2-ФМ «Реєстр фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу» на фінансові операції, повідомлення про які були подані Держфінмоніторингу суб'єктом первинного фінансового моніторингу раніше.

На запит Держфінмоніторингу суб'єкт первинного фінансового моніторингу подає додаткову інформацію, пов'язану з фінансовими операціями, що стали об'єктом фінансового моніторингу, не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з моменту отримання запиту.

Відповідальний працівник та інші працівники суб'єкта повинні забезпечувати конфіденційність інформації, яка надається до Держфінмоніторингу України, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу, а також факту її надання і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, в тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких здійснюється повідомлення, крім випадків, передбачених законодавством.

Працівники суб'єкта зобов'язані сприяти працівникам Держфінмоніторингу України та Комісії в проведенні аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.

Приклади

1. Закриття реєстратором (реєстроутримувачем) особового рахунка зареєстрованої особи «А» (номінального утримувача, який діє на підставі договору про відкриття рахунка у цінних паперах, укладеного з фізичною особою – резидентом, власником цінних паперів «Б») та відкриття особового рахунка на ім'я нового власника цінних паперів «В» (фізичної особи – резидента) на підставі передавального розпорядження, складеного зареєстрованою особою у зв'язку з виконанням договору купівлі-продажу іменних простих акцій, емітованих резидентом України. Згідно з договором, надання компенсації за цінні папери передбачено у готівковій формі на суму 100 тис. гривень безпосередньо між особою «Б» та «В».

У результаті здійснення даної фінансової операції відбувається придбання цінних паперів за готівку особою «В», яка визначається як «Контрагент». Номінальний утримувач «А» підписав та виконує угоду купівлі-продажу, визначається як «Клієнт». Власник цінних паперів «Б» визначається як «особа, від імені або за дорученням якої здійснюється фінансова операція». Для кожного із зазначених осіб необхідно заповнити відповідну відомість, в залежності від її статусу та резидентності, та поставити знак «X» у рядку, який відповідає відношенню особи до операції. Сам реєстратор (реєстроутримувач) не є учасником операції, а є суб'єктом первинного фінансового моніторингу, тому для нього відомість заповнювати не треба.

Формування коду виду фінансової операції здійснюється у наступному порядку:

Символ	Поле	Позиції		Код	Значення
		з	по		
А	Форма розрахунку (компенсації), що надається особою (клієнтом) за об'єкт операції	1	1	5	Інші форми розрахунку (надання компенсації)
Б	Форма розрахунку (компенсації), що отримується особою (клієнтом) за об'єкт операції	2	2	2	Грошовими одиницями України у готівковій формі

Розділ 2. ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Символ	Поле	Позиції		Код	Значення
		з	по		
В	Вид активу, що одержує особа (клієнт) на даному етапі операції	3	3	0	Активи не одержуються
Г	Вид активу, що передає особа (клієнт) на даному етапі операції	4	4	1	Матеріальні активи
□	Місцезнаходження (місце реєстрації, обліку) об'єкта, що одержується (підлягає одержанню) особою (клієнтом)	5	5	3	Не визначено
Д	Місцезнаходження (місце реєстрації, обліку) об'єкта, що передається (підлягає передачі) особою (клієнтом)	6	6	1	На митній території України
ЕЕЕЕ	Об'єкт, що одержується (підлягає одержанню) особою (клієнтом) в результаті виконання всієї операції	7	10	2980	Гривні
□□□□	Об'єкт, що передається (підлягає передачі) особою (клієнтом) в результаті виконання всієї операції	11	14	1101	Акціонерні прості (емітент – резидент України)
Ж	Відкриття або закриття рахунка	15	15	2	Закриття рахунка

Таким чином у рядок 006 «Вид операції (код)» форми 2-ФМ необхідно внести наступний код: 520131298011012.

2.Внесення змін реєстратором (реєстроутримувачем) до особового рахунка зареєстрованої особи «А» власника іменних простих акцій, емітованих резидентом України, та відкриття особового рахунка на ім'я нового власника цінних паперів «Б» на підставі передавального розпорядження, складеного зареєстрованою особою у зв'язку з виконанням договору міни іменних простих акцій, емітованих резидентом України, на ощадні сертифікати на пред'явника строкові, емітовані банком-резидентом України (місцезнаходження вказаних цінних паперів не вказується у наданих документах). Сума договору складає 80 тис. гривень.

У результаті здійснення даної фінансової операції передбачено одержання компенсації, у вигляді цінних паперів на пред'явника, не розміщених в депозитарії, особою «А» яка визначається як «Клієнт». Нова зареєстрована особа «Б», визначається як «Контрагент». Для кожної із зазначених осіб необхідно заповнити відповідну відомість, в залежності від її статусу та резидентності, та поставити знак «Х» у рядку, який відповідає відношенню особи до операції. Сам реєстратор (реєстроутримувач) не є учасником операції, а є суб'єктом первинного фінансового моніторингу, тому для нього відомість заповнювати не треба.

Формування коду виду фінансової операції здійснюється у наступному порядку:

Символ	Поле	Позиції		Код	Значення
		з	по		
А	Форма розрахунку (компенсації), що надається особою (клієнтом) за об'єкт операції	1	1	5	Інші форми розрахунку (надання компенсації)
Б	Форма розрахунку (компенсації), що отримується особою (клієнтом) за об'єкт операції	2	2	5	Інші форми розрахунку (надання компенсації)
В	Вид активу, що одержує особа (клієнт) на даному етапі операції	3	3	0	Активи не одержуються
Г	Вид активу, що передає особа (клієнт) на даному етапі операції	4	4	1	Матеріальні активи
□	Місцезнаходження (місце реєстрації, обліку) об'єкта, що одержується (підлягає одержанню) особою (клієнтом)	5	5	3	Не визначено
Д	Місцезнаходження (місце реєстрації, обліку) об'єкта, що передається (підлягає передачі) особою (клієнтом)	6	6	1	На митній території України
ЕЕЕЕ	Об'єкт, що одержується (підлягає одержанню) особою (клієнтом) в результаті виконання всієї операції	7	10	1401	Ощадні сертифікати на пред'явника строкові (емітент – резидент України)

Символ	Поле	Позиц		Код	Значення
		з	по		
□□□□	Об'єкт, що передається (підлягає передачі) особою (клієнтом) в результаті виконання всього операції	11	14	1101	Акціонні прості (емітент – резидент України)
Ж	Відкриття або закриття рахунку	15	15	0	Не проводиться

Таким чином у рядок 006 «Вид операції (код)» форми 2-ФМ необхідно внести наступний код: 550131140111010.

3. Одержання поштою реєстратором (реєстроутримувачем) від торговця цінними паперами «А», який діє як комісіонер згідно з умовами укладеного договору комісії з комітентом «Б» (нового власника цінних паперів, юридичної особи – нерезидента) передавального розпорядження. До передавального розпорядження додається договір купівлі-продажу цінних паперів, укладений між торговцем цінними паперами «А» та торговцем цінними паперами «В», який діє як повірений на підставі договору доручення від імені довірителя «Г» (zareєстрованої особи, фізична особа – резидент). У договорі не визначена форма розрахунку за цінні папери. На вимогу реєстроутримувача надати належним чином завірені копії документів, необхідні для проведення ідентифікації zareєстрованої особи «Г» та особи «Б» (нового власника іменних простих акцій, емітованих резидентом України) торговець цінними паперами «А» відповідає відмовою. У разі проведення вказаної операції передбачається закриття особового рахунка zareєстрованої особи.

Zareєстрована особа «Г», визначається як «Клієнт». Особа «Б», визначається як «Контрагент». Комісіонер «А» визначається як «особа, яка діє від імені або за дорученням контрагента». Повірений «В» визначається як «особа, яка діє від імені або за дорученням клієнта (представник клієнта)». Для кожного із зазначених осіб необхідно заповнити відповідну відомість, в залежності від її статусу та резидентності, та поставити знак «X» у рядку, який відповідає відношенню особи до операції. Сам реєстратор (реєстроутримувач) не є учасником операції, а є суб'єктом первинного фінансового моніторингу, тому для нього відомість заповнювати не треба.

Формування коду виду фінансової операції здійснюється у наступному порядку:

Символ	Поле	Позиц		Код	Значення
		з	по		
А	Форма розрахунку (компенсації), що надається особою (клієнтом) за об'єкт операції	1	1	5	Інші форми розрахунку (надання компенсації)
Б	Форма розрахунку (компенсації), що отримується особою (клієнтом) за об'єкт операції	2	2	0	Не визначено
В	Вид активу, що одержує особа (клієнт) на даному етапі операції	3	3	0	Активи не одержуються
Г	Вид активу, що передає особа (клієнт) на даному етапі операції	4	4	1	Матеріальні активи
□	Місце знаходження (місце реєстрації, обліку) об'єкта, що одержується (підлягає одержанню) особою (клієнтом)	5	5	3	Не визначено
Д	Місце знаходження (місце реєстрації, обліку) об'єкта, що передається (підлягає передачі) особою (клієнтом)	6	6	1	На митній території України
ЕЕЕЕ	Об'єкт, що одержується (підлягає одержанню) особою (клієнтом) в результаті виконання всього операції	7	10	0000	Об'єкт відсутній
□□□□	Об'єкт, що передається (підлягає передачі) особою (клієнтом) в результаті виконання всього операції	11	14	1101	Акціонні прості (емітент – резидент України)
Ж	Відкриття або закриття рахунка	15	15	2	Закриття рахунка

Таким чином у рядок 006 «Вид операції (код)» форми 2-ФМ необхідно внести наступний код: 500131000011012.

4. Торговець цінними паперами (суб'єкт первинного фінансового моніторингу) «А» уклав договір купівлі-продажу цінних паперів на предмет купівлі у фізичної особи – резидента «Б» векселів простих, емітованих резидентом України, та підписав акт прийому – передачі цінних паперів. Торговець цінними паперами «А» діє на підставі договору комісії з юридичною особою – резидентом України «В». Згідно з договором купівлі-продажу розрахунок за цінні папери у сумі 120 тис. гривень передбачений у готівковій формі безпосередньо між особою «Б» та «В» (місце розрахунку не визначене).

В результаті здійснення даної фінансової операції відбувається придбання цінних паперів за готівку особою «А», яка визначається як «Контрагент». Продавець «Б», який підписав та виконує угоду купівлі-продажу, визначається як «Клієнт». Комітент «В» визначається як «особа, від імені або за дорученням якої діє контрагент». Для кожного із зазначених осіб необхідно заповнити відповідну відомість, в залежності від її статусу та резидентності, та поставити знак «X» у рядку, який відповідає відношенню особи до операції.

Формування коду виду фінансової операції здійснюється у наступному порядку:

Символ	Поле	Позиції		Код	Значення
		з	по		
А	Форма розрахунку (компенсації), що надається особою (клієнтом) за об'єкт операції	1	1	5	Інші форми розрахунку (надання компенсації)
Б	Форма розрахунку (компенсації), що отримується особою (клієнтом) за об'єкт операції	2	2	2	Грошові одиниці України у готівковій формі
В	Вид активу, що одержує особа (клієнт) на даному етапі операції	3	3	0	Активи не одержуються
Г	Вид активу, що передає особа (клієнт) на даному етапі операції	4	4	1	Матеріальні активи
□	Місцезнаходження (місце реєстрації, об'єкту) об'єкта, що одержується (підлягає одержанню) особою (клієнтом)	5	5	3	Не визначено
Д	Місцезнаходження (місце реєстрації, об'єкту) об'єкта, що передається (підлягає передачі) особою (клієнтом)	6	6	1	На митній території України
ЕЕЕЕ	Об'єкт, що одержується (підлягає одержанню) особою (клієнтом) в результаті виконання всієї операції	7	10	2980	Гривні
□□□□	Об'єкт, що передається (підлягає передачі) особою (клієнтом) в результаті виконання всієї операції	11	14	1601	Векселі прості (емітент – резидент України)
Ж	Відкриття або закриття рахунку	15	15	0	Не проводиться

Таким чином у рядок 006 «Вид операції (код)» форми 2-ФМ необхідно внести наступний код: 520131298016010